

राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये तृतीयपंथीयांच्या
समस्यांच्या/तक्रारी संदर्भात जिल्हाधिकारी
यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हास्तरीय तक्रार
निवारण समितीची स्थापना करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्र.: तृतीय-२०१८/प्र.क्र.२६/सामासु
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : ०७ ऑक्टोबर, २०२०

संदर्भ: १) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र.

तृतीय-२०१८/प्र.क्र.२६/सामासु, दि. १३/१२/२०१८

२) समक्रमांकाचा दि. ८ जून, २०२० चा शासन निर्णय.

प्रस्तावना:

राज्यातील तृतीयपंथीय यांच्या कल्याणासाठी व त्यांच्या हक्कांचे संरक्षण करण्याच्या उद्देशाने राज्य स्तरावर व विभागीय स्तरावर राज्यातील तृतीयपंथीय हक्काचे संरक्षण आणि कल्याण मंडळ स्थापन करण्यास संदर्भाधीन दि. १३ डिसेंबर, २०१८ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदर शासन निर्णयान्वये मंडळाची संरचना तसेच कार्य व उद्दिष्टे विहित करण्यात आलेली आहेत. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य तृतीयपंथीय हक्कांचे संरक्षण आणि कल्याण मंडळावर दि. ८ जून, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये सदस्यांची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे.

मा.उच्च न्यायालयाने जनहित याचिका क्र. CJ-LD-VC-३८ of २०२० प्रकरणी कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर तृतीयपंथीयांच्या मागण्यांसंदर्भात अर्जदार विक्रम रमेश शिंदे यांनी दि. १ जुलै, २०२० रोजी दिलेल्या निवेदनाच्या अनुषंगाने त्यांच्या विविध मागण्यांबाबत निर्णय घेऊन उचित कार्यवाही करण्याचे शासनास निर्देश दिले आहेत. त्यानुसार राज्यातील तृतीयपंथीयांच्या समस्या तसेच तक्रारी संदर्भात तक्रार निवारण समितीची/कक्षाची स्थापना करणे आवश्यक आहे. सदर निर्देशानुसार, राज्यातील तृतीयपंथीय यांच्या प्राप्त तक्रारींवर कार्यवाही करण्यासाठी जिल्हास्तरावर तक्रार निवारण समिती गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीत होती.

शासन निर्णय-

राज्यातील सर्व तृतीयपंथीय यांच्या तक्रारींचे/समस्यांचे जिल्हास्तरावर तक्रार निवारण होणे आवश्यक आहे. याकरिता पुढीलप्रमाणे जिल्हास्तरावर तक्रार निवारण समिती गठीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. जिल्हास्तरीय तक्रार निवारण समिती

अ.क्र.	नाव	पद
१	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२	अतिरिक्त जिल्हा पोलीस अधिक्षक	सह अध्यक्ष
३	जिल्हा शल्य चिकित्सक अधिकारी व जिल्हा आरोग्य अधिकारी	सदस्य
४	रोजगार व स्वयंरोजगार अधिकारी	सदस्य
५	अन्न व नागरी पुरवठा अधिकारी	सदस्य
६	जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी	सदस्य
७	शिक्षण अधिकारी (माध्यमिक)	सदस्य
८	जिल्हा नियोजन अधिकारी	सदस्य
९	जिल्हाधिकारी यांनी नियुक्त केलेली सामाजिक क्षेत्रात काम करणारी एक एक व्यक्ती	सदस्य
१०	तृतीयपंथीयांसाठी कार्य करणा-या नामवंत संस्थातील २ तृतीयपंथीय व्यक्ती (त्यापैकी किमान १ द्रान्सवूमन असणे आवश्यक)	सदस्य
११	सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण	सदस्य सचिव

३. या समितीची उद्दिष्टे पुढीलप्रमाणे :-

राज्यातील तृतीयपंथीयांच्या तक्रारींचे जलदगतीने प्रभावी नियंत्रण व निवारण करणे

४. समितीची कार्य पुढीलप्रमाणे असतील.

अ) प्राप्त तक्रारींच्या अनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करणे.

ब) जिल्हास्तरीय समितीकडे प्राप्त झालेल्या तक्रारींचे विहित कालावधीत निवारण करणे.

क) तक्रारीबाबत पडताळणी करून आवश्यकतेनुसार विभागीय तृतीयपंथीय हक्कांचे संरक्षण आणि कल्याण मंडळास शिफारस करणे.

ड) समितीने तृतीयपंथीयांना भेडसावणा-या अडचणींचा/समस्यांचा/तक्रारींचा सखोल अभ्यास करणे व योग्य त्या उपाययोजना शासनास सुचविणे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक क्र. २०२०१०२६१५५९५७८७२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(राजेश स. मांजरेकर)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. मा.उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
८. मा.उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
९. मा.मंत्री/राज्यमंत्री (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- १०.सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ११.मा.मुख्य सचिव यांचे सह सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- १२.शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- १३.मा.प्रधान सचिव, विधानसभा/विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, विधानमंडळ, मुंबई
- १४.मा. महालेखापाल (लेखा व परिक्षा), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर
- १५.मा. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर
- १६.सर्व विभागीय आयुक्त (महसूल)
- १७.आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे
१८. जिल्हाधिकारी (सर्व)
- १९.सर्व प्रादेशिक उपायुक्त (समाजकल्याण विभाग)
- २०.सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण
- २१.सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी
- २२.सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २३.निवड नस्ती, सामासु.